

PODRÓŻ LARY PO JĘZYKACH EUROPY

PL

WITAMY W PODRÓŻY DO SERCA JĘZYKÓW EUROPY!

Języki, które poznacie na kolejnych stronach, odzwierciedlają różnorodność kultur i tradycji współistniejących na naszym kontynencie. Spośród około 225 języków pochodzących z Europy niektórymi posługuje się wiele milionów ludzi, podczas gdy inne – używane jedynie przez niewielkie społeczności – niestety są zagrożone wyginięciem.

Podczas tej krótkiej podróży odkryjecie wiele podobieństw. Większość języków europejskich należy do trzech głównych rodzin: słowiańskiej, romańskiej i germańskiej. Języki w każdej z tych grup mają wspólne korzenie, jednak na przestrzeni wieków rozwijały się w różne, unikalne kierunki. Poznacie także ich różnice – bogactwo alfabetów (łacińskiego, cyrylicznego, greckiego, ormiańskiego i gruzińskiego), często o artystycznym charakterze pisma; sposoby tworzenia nowych słów na określenie wynalazków oraz ich niekiedy tajemnicze pochodzenie. Każdy z nich ma swoją własną tożsamość i niepowtarzalną historię do opowiedzenia.

Możemy jedynie zarysować niewielki fragment bogactwa językowego Europy. Języków jest jednak znacznie więcej – nie dlatego, że te pominięte są mniej istotne czy ciekawe, lecz dlatego, że w tak krótkiej podróży nie sposób objąć ich wszystkich.

W Europie istnieją m.in. języki regionalne i mniejszościowe, używane w określonych częściach jednego kraju lub na terytoriach kilku państw przez stosunkowo niewielką część

ludności. Są też języki nieterytorialne, używane przez grupy rozproszone po całym kontynencie, które nie identyfikują się z żadnym konkretnym państwem. Wreszcie są języki migracyjne, które nie wywodzą się z Europy, lecz zostały tu przywiezione przez osoby pochodzące z innych części świata.

Na każdej stronie poświęconej danemu językowi znajdziecie krótkie wprowadzenie od Lary, kilka słów kluczowych, przydatne zwroty, specjalne znaki alfabetu oraz szacunkową liczbę osób na świecie, które posługują się tym językiem jako pierwszym.

Mamy nadzieję, że z przyjemnością wyruszysz z naszą przewodniczką Larą w tę podróż po językach Europy. Być może zainspiruje Cię ona do własnej przygody odkrywania języków – pełnej momentów „Naprawdę?” i „Niesamowite, nie wiedziałem!” – podczas poznawania skarbów ukrytych tuż pod powierzchnią naszej codzienności.

Tutaj możecie usłyszeć, jak liczby i zwroty są wymawiane w poszczególnych językach.

edl.ecml.at/sounds

JĘZYKI KTÓRE LARA POZNAJE PODCZAS SWOJEJ PODRÓŻY

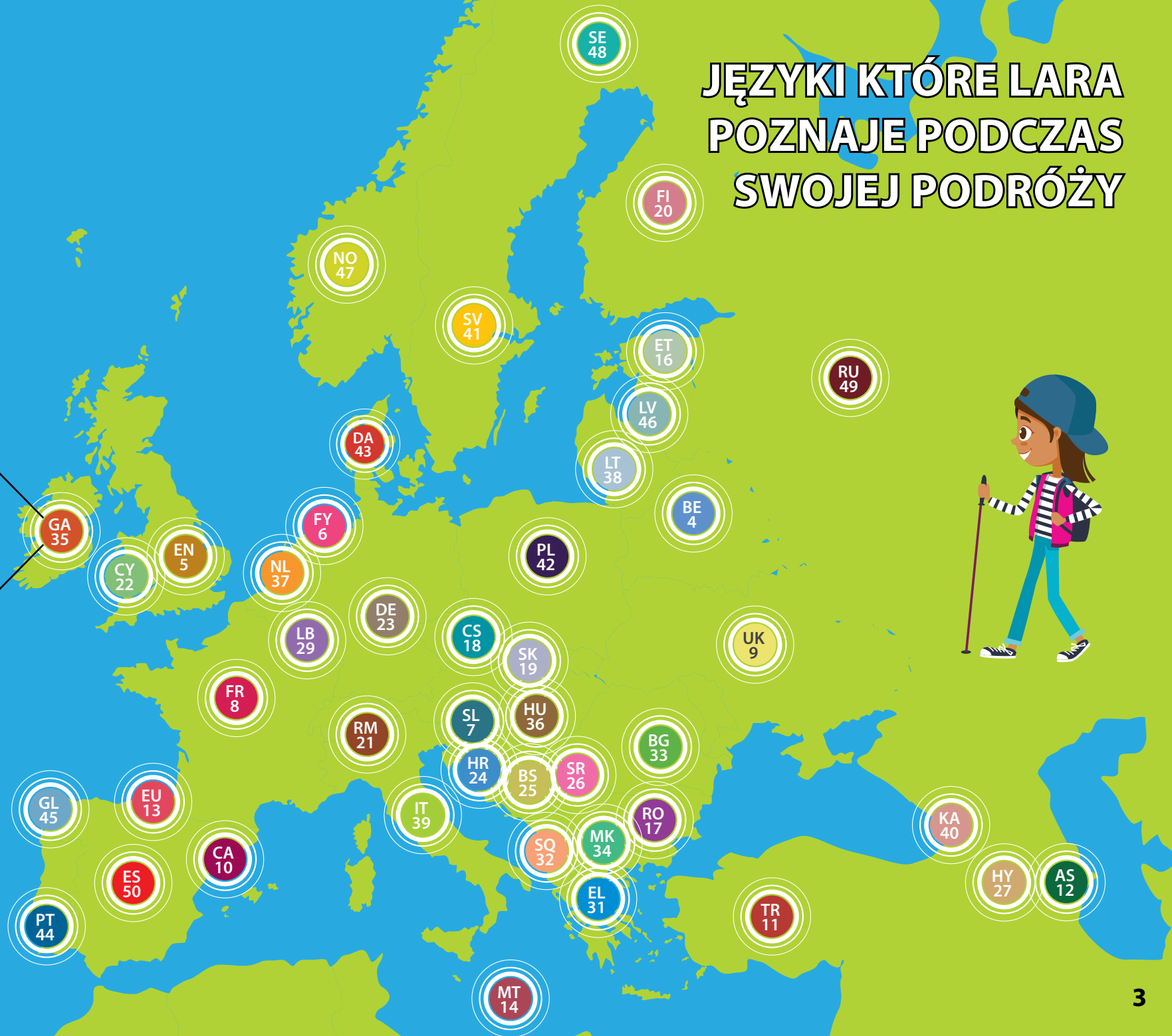

Kod języka
(ISO-639-1)

Numer strony

28 ROMANI ČHIB

30

ВЕ БЕЛАРУСКАЯ МОВА

👤👤👤 5 000 000

Cześć! Nazywam się Lara! Dołącz do mnie w tej fascynującej podróży po pięknych językach Europy... Rozpoczniemy ją w „Krasaviku”... Chwila, gdzie? „Krasavik” (kwiecień) to najpiękniejszy miesiąc na Białorusi i właśnie dlatego Białorusini dosłownie nazwali go „piękny”. A kto z nas nie kocha wiosny?

- 1 адзін
- 2 два
- 3 тры
- 4 чатыры
- 5 пяць
- 6 шэсць
- 7 сем
- 8 восем
- 9 дзевяць
- 10 дзесяць

ё

й

э

і

ў

ь

ю

ы

я

Паслухайце гучанне гэтых слоў >>>>

Zdjęcie: Park w Mińsku, Białoruś

edl.ecml.at/sounds

ENGLISH EN

👤👤👤 400 000 000

Angielski jest najczęściej używanym językiem na świecie. Posługuje się nim prawie 1,3 miliarda ludzi, ale tylko około jedna trzecia z nich to osoby, dla których jest on językiem ojczystym. Kiedy mówimy tym samym językiem, lepiej się rozumiemy i uświadamiamy sobie, jak wiele nas łączy. Wtedy świat wcale nie wydaje się już taki wielki.

1	one
2	two
3	three
4	four
5	five
6	six
7	seven
8	eight
9	nine
10	ten

edl.ecml.at/sounds

<<< Listen to the sound of these words

Zdjęcie: London Eye i Big Ben, Zjednoczone Królestwo

FY FRYSK

👤👤👤 500 000

Fryzyjski jest prawdopodobnie najbliższym współcześnie używanym językiem angielskiemu. „De sinne is waarm en it ljocht fan de sinneskyn fielt noflik mei de sêfte wyn.” Czy udało Ci się zgadnąć? Sprawdź teraz wersję angielską: „The sun is warm and the light from the sun-shining feels good with the soft wind.”

- 1 ien
- 2 twa
- 3 trije
- 4 fjouwer
- 5 fiif
- 6 seis
- 7 sân
- 8 acht
- 9 njoggen
- 10 tsien

êé

ûú

â

ô

Harkje nei it lûd fan dizze wurden >>>

Zdjęcie: Leeuwarden, Niderlandy

edl.ecml.at/sounds

SLOVENŠČINA SL

888 2500 000

Słoweński ma wyjątkową formę używaną dla dwóch osób! Nie tylko istnieje forma liczby pojedynczej (dla jednej osoby) i liczby mnogiej (dla wielu osób), ale także forma dla dokładnie dwóch osób! Jeśli więc chcesz powiedzieć „ja i ty”, możesz po prostu użyć słowa „midva” (dwóch mężczyzn lub mężczyzna i kobieta) albo „midve/medve” (dwie kobiety). A skoro mowa o liczbach... teraz chcę pokazać wam język z ciekawym systemem liczenia...

Č

Ž

Š

Prisluhnite zvoku teh besed

Zdjęcie: Park Narodowy Triglav, Słowenia

edl.ecml.at/sounds

FR FRANÇAIS

👤👤👤 76 800 000

Czy wiedzieliście, że we francuskim liczby od 70 do 99 liczy się w nietypowy sposób? Na przykład dla liczby 75 mówi się dosłownie „60 plus 15”. Dodatkowo, dla liczby 80 mówi się „4 razy 20”! A 96 to „4 razy 20 plus 16”. Ci, którzy mówią po francusku, naprawdę muszą być dobrzy z matematyki! Francuski uchodzi też za jeden z najpiękniejszych języków świata, a obok niego... zgadniesz, który jeszcze?

- 1 un
- 2 deux
- 3 trois
- 4 quatre
- 5 cinq
- 6 six
- 7 sept
- 8 huit
- 9 neuf
- 10 dix

edl.ecml.at/sounds

Écoutez le son de ces mots >>>>

Zdjęcie: Wydma Pilat, Francja

ùûü

àâä

ôö

æ

îï

ÿ

éèêë

ç

œ

УКРАЇНЬСЬКА МОВА UK

👤👤👤 35 000 000

Lustereczko, lustereczko, powiedz przecie – który język jest najpiękniejszy na świecie? Nie ma łatwej odpowiedzi na to pytanie, bo każdy z nas ma swój ulubiony. W 1934 roku w Paryżu, na konkursie na najpiękniejszy język, ukraiński zajął trzecie miejsce, tuż za francuskim i perskim. Nie znam żadnego nowszego konkursu tego rodzaju!

- 1 один
- 2 два
- 3 три
- 4 чотири
- 5 п'ять
- 6 шість
- 7 сім
- 8 вісім
- 9 дев'ять
- 10 десять

<<< Прослухайте звучання цих слів

edl.ecml.at/sounds

Zdjęcie: Tunel miłości utworzony z drzew wzdłuż torów kolejowych w Klewanie, Ukraina

CA CATALÀ

10 000 000

W języku katalońskim, jeśli chcecie powiedzieć, że na wasze urodziny przyszło tylko kilku znajomych (oby nigdy wam się to nie zdarzyło!), możecie po prostu powiedzieć „quatre gats”, czyli „cztery koty” – i wszystko będzie jasne. Więc zanim zaczniecie narzekać na swoją kiepską imprezę, nie zapomnijcie powiedzieć „Gràcies!” (dziękuję) tym czterem „kotom”, którzy jednak przyszli!

ç

h

úü

à

éè

íï

óò

- 1 un
- 2 dos
- 3 tres
- 4 quatre
- 5 cinc
- 6 sis
- 7 set
- 8 vuit
- 9 nou
- 10 deu

Escolta el so d'aquestes paraules >>>

Zdjęcie: Park Güell w Barcelonie, Hiszpania

edl.ecml.at/sounds

TÜRKÇE TR

👤👤👤 75 700 000

Turecki to język bez rodzajów! Jedno słowo odpowiada za „on”, „ona” i „ono” – a właściwie tylko jedna literka: „o”. Dzięki temu w języku tureckim można mówić o osobie, nie określając, czy jest chłopcem, czy dziewczyną. Przejdźmy na następną stronę, aby zobaczyć, który inny język ma podobną cechę...

- 1 bir
- 2 iki
- 3 üç
- 4 dört
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yedi
- 8 sekiz
- 9 dokuz
- 10 on

edl.ecml.at/sounds

<<< Bu sözcüklerin sesini dinle

Zdjęcie: Kapadocja, Turcja

ç

ğ

ö

ş

ü

ı

AS AZƏRBAYCAN DILI

۸۸۸ ۲۳ ۰۰۰ ۰۰۰

W języku azerskim również używa się „o” dla „on”, „ona” i „ono”. To jednak nie jedyna cecha wspólna z tureckim. Słowa takie jak „z” czy „dla” nie stoją przed rzeczownikiem, lecz po nim. Na przykład „z moją mamą” w azerskim to „Anam ilə”, czyli dosłownie „matka moja z”. Jeszcze jedna ciekawostka: gdy azerski zapisuje się alfabetem łacińskim lub cyrylicą, pisze się od lewej do prawej. Jeśli natomiast używa się alfabetu arabskiego, zapis odbywa się od prawej do lewej!

İ

ö

ü

ç

ə

ğ

ş

- 1 bir
- 2 iki
- 3 üç
- 4 dörd
- 5 beş
- 6 altı
- 7 yeddi
- 8 səkkiz
- 9 doqquz
- 10 on

Bu sözlərin səsini dinləyin >>>

edl.ecml.at/sounds

Zazwyczaj języki należą do rodzin językowych i dzielą wiele cech z innymi, ale baskijski jest niemal „jedynakiem”... Uważa się, że jest jednym z najstarszych języków europejskich, a jego pochodzenie pozostaje tajemnicą. Jeśli więc chcesz dołączyć do ekskluzywnego klubu i zostać „Euskalduna” (osobą mówiącą po baskijski), spróbuj go poznać!

EUSKARA EU

👤👤👤 750 000

- 1 bat
- 2 bi
- 3 hiru
- 4 lau
- 5 bost
- 6 sei
- 7 zazpi
- 8 zortzi
- 9 bederatzi
- 10 hamar

edl.ecml.at/sounds

<<< Entzun hitz hauen soinua

Zdjęcie: Muzeum Guggenheim, Bilbao, Hiszpania (Rudy Mareel | Shutterstock.com)

ü

ñ

é

ç

MT MALTI

👤👤👤 520 000

Maltański jest językiem o najmniejszej liczbie użytkowników w Unii Europejskiej. Brzmi podobnie do języka fenickiego, którym mówiono w rejonach Morza Śródziemnego już 3000 lat temu. Maltański jest jedynym językiem w Europie należącym do rodziny afroazjatyckiej i jednocześnie jedynym z tej rodziny, który używa alfabetu łacińskiego. Przejdźcie na następną stronę, a pokażę wam język, który jest dość odizolowany od innych...

- 1 wieħed
- 2 tnejn
- 3 tlieta
- 4 erbgħa
- 5 ħamsa
- 6 sitta
- 7 sebgħa
- 8 tmienja
- 9 disgħa
- 10 għaxra

Isma' l-ħoss ta' dawn il-kelmiet >>>

Zdjęcie: Typowa ulica w Ir-Rabat, Malta

edl.ecml.at/sounds

ÍSLENSKA IS

👤👤👤 314 000

Islandia nie ma bliskich sąsiadów, a język, który Wikingowie przywieźli w IX i X wieku, nie zmienił się tak bardzo, jak można by się spodziewać na przestrzeni wieków. Islandzki unika używania słów obcych i woli tworzyć nowe wyrazy z dawnych słów wikingów. Tak więc słowo na komputer – „tölva” – powstało z dawnych słów „tala” (liczba) i „völva” (prorokini).

ð

í

á

þ

æ

ý

ö ó

ú

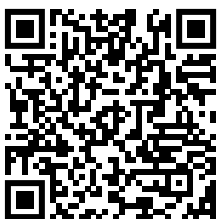
é

1	einn
2	tveir
3	þrír
4	fjórir
5	fimm
6	sex
7	sjö
8	átta
9	níu
10	tíu

edl.ecml.at/sounds

<<< Hlustaðu á þessi orð

Zdjęcie: Wodospad Goðafoss, Islandia

ET EESTI KEEL

👤👤👤 1 100 000

Estoński uwielbia samogłoski! Rola samogłosek w estońskim należy do najważniejszych wśród wszystkich języków europejskich. Znajdziemy wiele słów, takich jak „Jäääär” (brzeg lodu), „Töö-öö” (praca nocą) czy „Õueiaääre” (brzeg ogrodzenia otaczającego podwórze)! Teraz pokażę wam język, w którym można ułożyć całe zdanie składające się wyłącznie z samogłosek...

õ

ä

ö

ü

- 1 üks
- 2 kaks
- 3 kolm
- 4 neli
- 5 viis
- 6 kuus
- 7 seitse
- 8 kaheksa
- 9 üheksa
- 10 kümme

Kuula nende sõnade kõla >>>

Zdjęcie: Kitesurfing w Viimsi, Estonia

edl.ecml.at/sounds

LIMBA ROMÂNĂ RO

👤👤👤 26 000 000

Język rumuński również bardzo lubi samogłoski. Rumuński potrafi nawet stworzyć sensowne zdanie składające się wyłącznie z samogłosek: „Oaia aia e a ei, eu i-o iau” oznacza „Ta owca należy do niej, biorę ją”. Są też języki, które wydają się całkowicie unikać samogłosek...

î

ț

ș

ă â

edl.ecml.at/sounds

<<< Ascultă cum sună aceste cuvinte

Zdjęcie: Zamek Korwina, Rumunia

1	unu
2	doi
3	trei
4	patru
5	cinci
6	șase
7	șapte
8	opt
9	nouă
10	zece

CS ČEŠTINA

👤👤👤 14 000 000

Jeśli nie przepadacie za samogłoskami, czeski może być językiem właśnie dla was! Ten język naprawdę kocha spółgłoski. Słowa złożone wyłącznie ze spółgłosek, takie jak „krk” (szyja), „prst” (palec) czy „smrk” (świerk), są w nim całkiem powszechne. Spróbujcie powiedzieć ten czeski łamaniec językowy: „Chrt pln skvrn zdrhl z Brd”, co oznacza „Chart w cętki uciekł z gór Brdy”. To upodobanie do spółgłosek czeski dzieli także z jednym ze swoich sąsiadów – potraficie zgadnąć, z którym?

- 1 jedna
- 2 dvě
- 3 tři
- 4 čtyři
- 5 pět
- 6 šest
- 7 sedm
- 8 osm
- 9 devět
- 10 deset

Poslechni si, jak znějí tato slova >>>

edl.ecml.at/sounds

Zdjęcie: Tańczący Dom w Pradze, Czechy (Vladimir Sazonov | Shutterstock.com)

SLOVENČINA SK

👤👤👤 5 200 000

Tak, słowacki też lubi spółgłoski! Wiele słowackich słów składa się w całości lub w większości ze spółgłosek, na przykład „prst” (palec), „štvrt” (ćwiartka, dzielnica) czy „smrť” (śmierć). Słowacki uważa się również za najłatwiejszy do zrozumienia dla osób mówiących innymi językami słowiańskimi. Przewróćcie stronę, by odkryć język, który mówi wyjątkowo zwięźle...

- 1 jeden
- 2 dva
- 3 tri
- 4 štyri
- 5 päť
- 6 šesť
- 7 sedem
- 8 osem
- 9 deväť
- 10 desať

edl.ecml.at/sounds

<<< Vypočujte si zvuk týchto slov

Zdjęcie: Wysokie Tatry, Słowacja

FI SUOMI

👤👤👤 5 800 000

Fiński to jeden z nielicznych języków narodowych w Europie, który nie należy do rodziny indoeuropejskiej. Tworzy rodzinę językową wspólnie z estońskim i węgierskim. W języku fińskim wiele rzeczy można wyrazić jednym słowem. Na przykład: „istun” znaczy „siadam”, „istahtaisin” – „usiadłbym na chwilę”, „istahdan” – „usiądę na chwilę”, a „istahtaisinkohan” – „zastanawiam się, czy usiąść na chwilę”.

- 1 yksi
- 2 kaksi
- 3 kolme
- 4 neljä
- 5 viisi
- 6 kuusi
- 7 seitsemän
- 8 kahdeksan
- 9 yhdeksän
- 10 kymmenen

ö

ää

Kuuntele nämä sanat >>>

Zdjęcie: Jazda na sankach w Laponii, Finlandia

edl.ecml.at/sounds

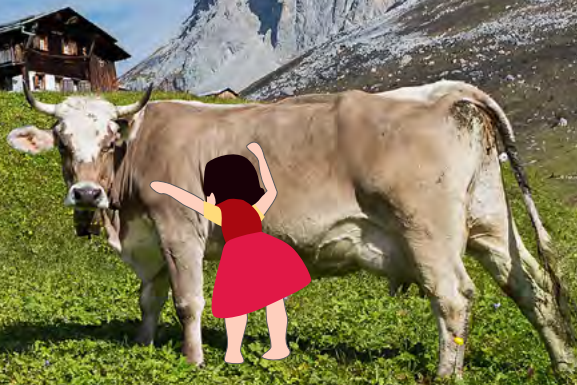

RUMANTSCH RM

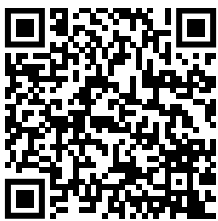
👤👤👤 60 000

- 1 in
- 2 dus
- 3 trais
- 4 quatter
- 5 tschintg
- 6 sis
- 7 set
- 8 otg
- 9 nov
- 10 diesch

Romansz jest najmniej znanym spośród czterech języków urzędowych Szwajcarii. Jego historia sięga czasów sprzed narodzin Chrystusa. Łacina, używana przez Rzymian, którzy podbili tereny między Alpami Retickimi a Dunajem, zmieszała się z językami miejscowej ludności. Z tej mieszanki stopniowo wykształcił się romansz – język, który ewoluuje po dziś dzień.

edl.ecml.at/sounds

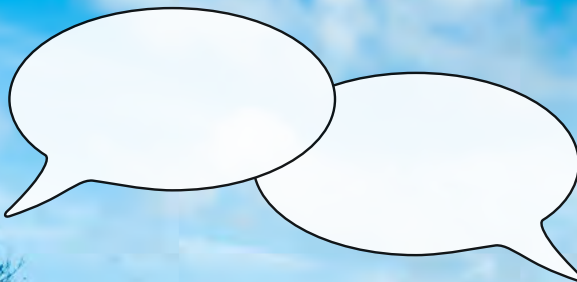
<<< Taidla co ch'ils pleds tunan

Zdjęcie: Widok górski, Gryzonia, Szwajcaria

è é

CY CYMRAEG

1 000 000

ŵ

ê

ô

â

î

ÿ

û

Walijska nazwa „Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlllantysiliogogoch” jest najdłuższą nazwą miejscowości w Europie i drugą co do długości na świecie. W przybliżeniu oznacza: „Kościół Świętej Marii w zagłębieniu białego leszczynowego krzewu przy szybkim wirze Świętego Tysilio, w czerwonej jaskini”. Na kolejnej stronie poznacie język, którego słowa mogą być tak samo długie jak walijskie nazwy miejscowości.

- 1 un
- 2 dau
- 3 tri
- 4 pedwar
- 5 pump
- 6 chwech
- 7 saith
- 8 wyth
- 9 naw
- 10 deg

LLANFAIRPWLLGWYNGYLLGOGERYCHWYRNDROBWL LANTYSILIOGOGOGCH

Llan-vire-poll-guin-gill-go-ger-u-queern-drob-ooll-llandus-ilio-gogo-goch

Listen to the sound of these words >>>

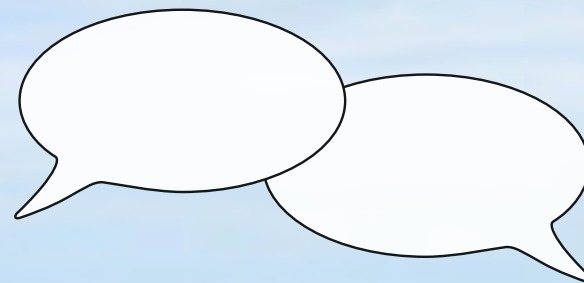
edl.ecml.at/sounds

DEUTSCH DE

👤👤👤 95 000 000

Niemiecki jest jednym z języków, w których powstają najdłuższe słowa. Aby coś opisać, wystarczy połączyć kilka wyrazów w jeden nowy. Na przykład słowo „Fußballweltmeisterschaftsqualifikationsspiel” oznacza mecz kwalifikacyjny do mistrzostw świata w piłce nożnej. Niektóre z takich słów mogą wydawać się mylące, jeśli nie wiemy, które wyrazy zostały połączone – na przykład „Urinsekten” – ale resztę możecie spróbować sami rozszyfrować!

ü ö ä ß

- 1 eins
- 2 zwei
- 3 drei
- 4 vier
- 5 fünf
- 6 sechs
- 7 sieben
- 8 acht
- 9 neun
- 10 zehn

edl.ecml.at/sounds

<<< Hör dir an, wie diese Wörter klingen

Zdjęcie: Wyspa Sylt, Niemcy

HR HRVATSKI

👤👤👤 5 600 000

Razem z serbskim i bośniackim, chorwacki należy do południowosłowiańskich języków, które mają ze sobą wiele wspólnego. Języki te są tak podobne, że ich użytkownicy bez problemu się rozumieją. Najkrótsze słowa w chorwackim składają się tylko z jednej litery, na przykład: „a” (ale, i), „o” (o, około), „u” (w), „i” (i), „s” (z, od) czy „k” (do).

- 1 jedan
- 2 dva
- 3 tri
- 4 četiri
- 5 pet
- 6 šest
- 7 sedam
- 8 osam
- 9 devet
- 10 deset

Poslušaj kako zvuče ove riječi >>>

Zdjęcie: Park Narodowy Plitwickie Jeziora, Chorwacja

edl.ecml.at/sounds

č

ć

ž

š

đ

BOSANSKI BS

👤👤👤 3 000 000

Język bośniacki jest bardzo podobny do chorwackiego i serbskiego, ale widać w nim silne wpływy tureckie. Przez około 400 lat Bośnia była częścią Imperium Osmańskiego, w związku z czym przyjęła wiele zapożyczeń z tureckiego, takich jak „minduše” (kolczyki), „bujrum” (proszę, śmiało) czy „avlija” (dziejnina wewnętrzna).

č

ž

š

ć

đ

edl.ecml.at/sounds

<<< Posłuchaj, jak brzmią te słowa

Fotografia: Stary Most w Mostarze, Bośnia i Hercegowina

1	jedan
2	dva
3	tri
4	četiri
5	pet
6	šest
7	sedam
8	osam
9	devet
10	deset

SR СРПСКИ

👤👤👤 12 000 000

Serbski jest jednym z nielicznych języków europejskich, w którym używa się zarówno alfabetu cyrylicznego, jak i łacińskiego. Osoby mówiące po serbsku posługują się obiema pisowniami równie sprawnie. Wśród języków słowiańskich serbski wyróżnia się jednym z najkrótszych alfabetów cyrylicznych – składa się z 30 liter. A skoro mowa o alfabetach... pozwólcie, że przedstawię wam język z naprawdę wyjątkowym pismem...

ћ

љ

и

j

њ

ћ

џ

- 1 један
- 2 два
- 3 три
- 4 четири
- 5 пет
- 6 шест
- 7 седам
- 8 осам
- 9 девет
- 10 десет

Послушај како звуче ове речи >>>

Zdjęcie: Meandry rzeki Uvac, Serbia

edl.ecml.at/sounds

ՀԱՅԵՐԵՆ ՀԿ

👤 6 700 000

Język armeński posługuje się alfabetem, który jest naprawdę wyjątkowy w porównaniu z innymi językami Europy. Alfabet został stworzony około 2400 lat temu! Armeńczycy są tak dumni ze swojego pisma, że wzniesiono nawet pomnik upamiętniający ich unikalne znaki. W październiku Armenia obchodzi swoje własne święto języka – Święto Świętych Tłumaczy.

ա բ գ դ ե զ լ ռ ժ ի լ խ ծ կ հ ձ ճ մ

յ ն շ ո չ պ ջ ռ ս վ տ ը ր ց ու փ ք և օ ֆ

<<< Լսեք այս բառերը

edl.ecml.at/sounds

Zdjęcie: Pomnik alfabetu armeńskiego (Arty Om | Shutterstock.com)

ROM ROMANI ČHIB

888 3 500 000

Jeszcze do niedawna język romski przekazywano kolejnym pokoleniom wyłącznie ustnie, dlatego nie istnieje ogólnie przyjęty standard pisany. Poszczególne odmiany romskiego zapisywane są alfabetami często opartymi na języku dominującym w regionie, w którym mieszka dana grupa Romów. Dziś jednak można już czytać w romskim teksty polityczne, gazety, a nawet Szekspira!

- 1 jekh
- 2 duj
- 3 trin
- 4 štar
- 5 panž
- 6 šov
- 7 epta
- 8 oxto
- 9 iña
- 10 deš

edl.ecml.at/sounds

Ašun kadala svaturja >>>>

Zdjęcie: Taniec romski

LËTZEBUERGESH LB

600 000

Luksemburski otrzymał swoją formę pisaną stosunkowo niedawno. Tradycyjnie język luksemburski rzadko był zapisywany, dlatego dopiero około 40 lat temu, w 1984 roku, rząd ustanowił oficjalne zasady ortografii i gramatyki. A co z językami migowymi – czy da się je zapisać? Przewróćcie stronę, aby się przekonać.

- 1 eent
- 2 zwee
- 3 dräi
- 4 véier
- 5 fënnef
- 6 sechs
- 7 siwen
- 8 aacht
- 9 néng
- 10 zéng

edl.ecml.at/sounds

<<< Lauschter wéi dës Wierder kléngen

Zdjęcie: Skatepark Péitruus, Luksemburg

ä

ëé

INTERNATIONAL SIGN LANGUAGE

Międzynarodowy język migowy jest często używany przez osoby posługujące się językiem migowym z różnych krajów, które nie mają wspólnego języka. Jak sama nazwa wskazuje, jest to język międzynarodowy. Można go zapisywać na różne sposoby. Na przykład niektóre symbole służą do opisanie kształtu dłoni, ruchu znaku oraz mimiki twarzy. Skoro już tyle mówiliśmy o alfabetach...

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

ΕΛΛΗΝΙΚΑ EL

👤👤👤 13 500 000

Słowo „alfabet” pochodzi od pierwszych dwóch liter alfabetu greckiego: „alfa” i „beta”. Grecy obecnie piszą od lewej do prawej, tak jak w innych językach europejskich, ale nie zawsze tak było. Na początku można było pisać od prawej do lewej, a także w naprzemiennych kierunkach w kolejnych liniijkach. Na następnej stronie pokażę wam nietypowy zwyczaj greckich sąsiadów...

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν

ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

edl.ecml.at/sounds

<<< Άκουσε τον ήχο αυτών των λέξεων

Zdjęcie: Kolorowa ulica w Oia, Santorini, Grecja

1	ένα
2	δύο
3	τρία
4	τέσσερα
5	πέντε
6	έξι
7	επτά
8	οχτώ
9	εννιά
10	δέκα

SQ SHQIP

👤👤👤 7 500 000

Kiedy Albańczycy kiwają głową z boku na bok, nie oznacza to „nie”, lecz wręcz przeciwnie – „zgadza się, zgadzam się, słucham”. Natomiast kiwając głową w górę i w dół, nie mówią „tak”. Oznacza to „przykro mi, obawiam się, że nie” i zwykle towarzyszy złym wiadomościom. Dlatego bądźcie szczególnie ostrożni, kiedy kiwacie głową w Albanii – możecie właśnie zgodzić się na coś, na co wcale nie chcieliście!

- 1 një
- 2 dy
- 3 tre
- 4 katër
- 5 pesë
- 6 gjashtë
- 7 shtatë
- 8 tetë
- 9 nëntë
- 10 dhjetë

edl.ecml.at/sounds

Dëgjoni tingullin e këtyre fjalëve >>>

Zdjęcie: Kawiarnia na plaży, Ksamil, Albania

ç

ë

▲
Bułgarzy kiwają głową, aby powiedzieć „nie”, a potrząsają nią na znak „tak”. Kolejną rzadką cechą języka bułgarskiego jest to, że jest jednym z nielicznych języków słowiańskich bez przypadków. Powinno to sprawiać, że nauka bułgarskiego jest łatwiejsza niż czeskiego, który ma aż 7 przypadków! Bułgarski dzieli tę cechę tylko z macedońskim.

БЪЛГАРСКИ BG

8 000 000

- 1 едно
- 2 две
- 3 три
- 4 четири
- 5 пет
- 6 шест
- 7 седем
- 8 осем
- 9 девет
- 10 десет

edl.ecml.at/sounds

<<< Чуйте как звучат тези думи

Zdjęcie: Monastyr Rilski, Bułgaria

МК МАКЕДОНСКИ

👤👤👤 3 500 000

Често wyrażamy nasze reakcje krótkimi frazami lub słowami, które same w sobie nie mają konkretnego znaczenia. Macedończycy mają na to świetny sposób – używają słowa „lele”! „Lele” może oznaczać „O mój Boże!” albo „Wow!” i można dodać tyle „lele”, ile się chce. Możecie więc powiedzieć: „Lele lele lele! Jaki śliczny pies!”. Przerzućcie teraz stronę, by odkryć język, w którym nie istnieje słowo „tak” ani „nie”...

- 1 еден
- 2 два
- 3 три
- 4 четири
- 5 пет
- 6 шест
- 7 седум
- 8 осум
- 9 девет
- 10 десет

Слушнете како звучат овие зборови >>>

Zdjęcie: Kościół św. Jana w Kaneo, Macedonia Północna

edl.ecml.at/sounds

W języku irlandzkim nie ma słów „tak” ani „nie”. Aby odpowiedzieć na pytanie, używa się form czasownikowych. Dlatego odpowiedzią na pytanie „Czy sprzedali dom?” byłoby „(oni) sprzedali” albo „(oni) nie sprzedali”. Po irlandzku wygląda to tak: „Ar dhíol siad an teach? Dhíol. Níor dhíol.” Chociaż w irlandzkim nie ma słów „tak” ani „nie”, język ten ma wiele wyjątkowych słów – podobnie jak język na następnej stronie...

GAEILGE GA

👤👤👤 170 000

edl.ecml.at/sounds

←←← Éist le fuaim na bhfocail seo

Zdjęcie: Klify Moher, Irlandia

- 1 A hAon
- 2 A Dó
- 3 A Trí
- 4 A Ceathair
- 5 A Cúig
- 6 A Sé
- 7 A Seacht
- 8 A hOcht
- 9 A Naoi
- 10 A Deich

HU MAGYAR

👤👤👤 13 000 000

Język węgierski jest jednym z najtrudniejszych do nauki ze względu na 18 przypadków gramatycznych i liczne złożone zasady. Jednak warto włożyć w to wysiłek, ponieważ potrafi uchwycić wyjątkowe chwile za pomocą jednego słowa. „Aranyhíd” oznacza dosłownie „złoty most”, ale odnosi się do migoczącego odbicia słońca na powierzchni wody.

- 1 egy
- 2 kettő
- 3 három
- 4 négy
- 5 öt
- 6 hat
- 7 hét
- 8 nyolc
- 9 kilenc
- 10 tíz

óöő

í

úüű

é

á

Hallgasd meg, hogy hangzanak ezek a szavak >>>

Zdjęcie: Jezioro Balaton, Węgry

edl.ecml.at/sounds

NEDERLANDS NL

👤👤👤 24 000 000

W języku niderlandzkim istnieje bardzo wyjątkowe słowo: „gezellig”. Jest to jedno z najczęściej używanych niderlandzkich słów i w zależności od kontekstu może oznaczać przytulność, dobrą zabawę lub miłą atmosferę. Może też wyrażać poczucie przynależności, czas spędzony z bliskimi lub spotkanie przyjaciela po długiej przerwie. Na przykład: „Spędziliśmy gezellig wieczór, grając w gry i dobrze się bawiąc...”

- 1 een
- 2 twee
- 3 drie
- 4 vier
- 5 vijf
- 6 zes
- 7 zev
- 8 acht
- 9 negen
- 10 tien

edl.ecml.at/sounds

<<< Luister naar de klanken van deze woorden

Zdjęcie: Tulipany i wiatraki w Zaanse Schans, Holandia

LT LIETUVIŲ KALBA

👤👤👤 3 000 000

Litewski jest jednym z najstarszych języków mówionych na świecie i posiada nawet słowa podobne do starożytnego sanskrytu, takie jak „vyras” (mężczyzna), „šuo” (pies), „avis” (owca). Oznacza to, że Litwini mogą rozpoznać niektóre słowa podczas słuchania tego indyjskiego języka. Zaczynam już robić się głodna, więc może pójdę coś zjeść...

- 1 vienas
- 2 du
- 3 trys
- 4 keturi
- 5 penki
- 6 šeši
- 7 septyni
- 8 aštuoni
- 9 devyni
- 10 dešimt

ų ū č ž š a ė ĭ

Pasiklausykite šių žodžių >>>

Zdjęcie: Zamek na wyspie w Trokach, Litwa

edl.ecml.at/sounds

W krainie pizzy, makaronu i sera nie jest zaskoczeniem, gdy ktoś doświadcza „abbiocco”. Nie ma dokładnego odpowiednika w języku polskim, ale abbiocco (wymawiane „ab-byok-ko”) oznacza uczucie senności, które ogarnia nas po zjedzeniu dużej ilości jedzenia. Przerzućcie stronę, by odkryć kolejne wyjątkowe słowo związane z jedzeniem...

ITALIANO IT

888 67 000 000

- 1 uno
- 2 due
- 3 tre
- 4 quattro
- 5 cinque
- 6 sei
- 7 sette
- 8 otto
- 9 nove
- 10 dieci

edl.ecml.at/sounds

<<< Ascolta il suono di queste parole

Zdjęcie: Riomaggiore, Włochy

èé

à

ù

ì

òó

KA

ქართული

3 700 000

Gruzińskie słowo „Shemometchama” oznacza „jeść, mimo że jesteś najedzony/-a, bo jedzenie jest tak pyszne”. Można je w przybliżeniu przetłumaczyć jako „niechcący zjadłem/-am wszystko”. Gruziński ma też jeden z najbardziej imponujących wizualnie alfabetów na świecie. Na następnej stronie pokażę słowo, które opisuje ilość, jaką od czasu do czasu wszyscy chcielibyśmy wyrazić...

- 1 ერთი
- 2 ორი
- 3 სამი
- 4 ოთხი
- 5 ხუთი
- 6 ექვსი
- 7 შვიდი
- 8 რვა
- 9 ცხრა
- 10 ათი

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ ნ ო პ ჟ

რ ს ტ უ ფ ქ ღ ყ შ ჩ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ

მოუსმინეთ სიტყვების ყლერადობას >>>

edl.ecml.at/sounds

Zdjęcie: Ushguli w masywie góry Shkhara, Gruzja (Mehmet | Shutterstock.com)

Szwedzi wymyślili idealne słowo, które pozwala wyrazić równowagę i powiedzieć „nie za mało, nie za dużo... tylko w sam raz”, czyli po szwedzku „lagom”. W ten sposób można po szwedzku ładnie powiedzieć, że właśnie zjedliśmy „lagom”! Dużo mówiliśmy o wyjątkowych słowach, więc przyjrzyjmy się też kilku wyjątkowym wyrażeniom...

SVENSKA SV

👤👤👤 10 000 000

ää

ö

edl.ecml.at/sounds

≪≪≪ Lyssna på ljuden för dessa ord

Zdjęcie: Naturalne lodowisko w Upplands Väsby, Szwecja (Per-Boge | Shutterstock.com)

1	ett
2	två
3	tre
4	fyra
5	fem
6	sex
7	sju
8	åtta
9	nio
10	tio

PL POLSKI

👤👤👤 45 000 000

W języku polskim jak dobrze wiecie istnieje wiele zabawnych powiedzeń. Na przykład wyrażenie „Nie mój cyrk, nie moje małpy” wcale nie odnosi się do małp – oznacza po prostu „To nie mój problem”. Inny język również ma oryginalny sposób, żeby wyrazić coś całkiem podobnego...

- 1 jeden
- 2 dwa
- 3 trzy
- 4 cztery
- 5 pięć
- 6 sześć
- 7 siedem
- 8 osiem
- 9 dziewięć
- 10 dziesięć

ć

ą

ł

ę

ń

ś

ż

ó

Posłuchaj brzmienia tych słów >>>>

Zdjęcie: Krzywy Las koło Gryfina, Polska

edl.ecml.at/sounds

„Der er ingen ko på isen” to duńskie powiedzenie, które dosłownie oznacza „Nie ma krowy na lodzie”, ale w rzeczywistości znaczy „Nie ma problemu”. Jeśli więc nie widzisz żadnej krowy na lodzie, wszystko powinno być w porządku. Jak pewnie zauważyliście, wiele języków lubi wykorzystywać zwierzęta w swoich idiomach!

DANSK DA

👤👤👤 6 000 000

æ

ø

å

edl.ecml.at/sounds

<<< Lyt til lyden af disse ord

Zdjęcie: Tivoli w Kopenhadze, Dania

1	en/et
2	to
3	tre
4	fire
5	fem
6	seks
7	syv
8	otte
9	ni
10	ti

PT PORTUGUÊS

👤👤👤 250 000 000

Być może nie traktujecie portugalskiego jako języka używanego na całym świecie. Jednak w całej Brazylii mówi nim na co dzień ponad 220 milionów osób, co sprawia, że portugalski jest siódmym najczęściej używanym językiem na świecie! Osoby mówiące po portugalsku zazwyczaj rozumieją też hiszpański, galicyjski i włoski, ponieważ te języki są do siebie bardzo zbliżone. A skoro mowa o galicyjskim...

- 1 um
- 2 dois
- 3 três
- 4 quatro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 sete
- 8 oito
- 9 nove
- 10 dez

á à â ã

ú ü

ç

ó ô õ

é ê

í

Ouçá o som destas palavras >>>

Zdjęcie: Fale w Nazaré, Portugalia (aleksey snezhinskij | Shutterstock.com)

edl.ecml.at/sounds

W języku galicyjskim istnieje od 60 do 100 słów określających różne rodzaje deszczu. Jeśli byliście kiedyś w Galicji, na pewno zrozumiecie, dlaczego! Na przykład „babuña” oznacza deszcz przypominający dźwięk małego dziecka, „torbón” to deszcz z grzmotami i błyskawicami, a „ballón” – intensywny, lecz krótki deszcz, który może utrzymywać się przez kilka dni...

GALEGO GL

👤👤👤 2 400 000

ó

íï

á

é

ñ

edl.ecml.at/sounds

≪≪≪ Escoita o son destas palabras

Zdjęcie: Plaża As Catedrais, Hiszpania

1	un
2	dous
3	tres
4	catro
5	cinco
6	seis
7	sete
8	oito
9	nove
10	dez

LV LATVIEŠU VALODA

1 750 000

Łotysze uwielbiają śpiewać! „Dainas” to łotewskie pieśni ludowe, w których kryje się mądrość przodków i piękno dawnych czasów. Stworzone ponad tysiąc lat temu, towarzyszyły one obchodom świąt (np. corocznym obchodom przesilenia letniego, pokazanym na głównym zdjęciu), codziennej pracy, a także refleksjom nad życiem, przekazywanym z pokolenia na pokolenie w formie ustnej. W sumie zachowało się ich ponad 1,2 miliona!

- 1 viens
- 2 divi
- 3 trīs
- 4 četri
- 5 pieci
- 6 seši
- 7 septiņi
- 8 astoņi
- 9 deviņi
- 10 desmit

Klausies, kā skan šie vārdi >>>

edl.ecml.at/sounds

Zdjęcie: Obchody przesilenia letniego na Łotwie (Raimonds Kalva LV | Shutterstock.com)

NORSK NO

👤👤👤 5 320 000

Norweski ma wiele słów, które wywarły olbrzymi wpływ na inne, bardziej rozpowszechnione języki. Kto nie słyszał o „trolle”? Jeśli trolle wydają wam się nieco straszne (mi też!), pomyślcie raczej o pięknych norweskich „fiordach”. A jeśli one rozbudzą waszą ochotę na podróże, nie zapomnijcie o słowie „egg” (jajko), które również ma norweskie pochodzenie.

å

æ

ø

1	én
2	to
3	tre
4	fire
5	fem
6	seks
7	syv
8	åtte
9	ni
10	ti

◀◀◀ Lytt til lyden av disse ordene

Zdjęcie: Renifery w Tromsø, Norwegia

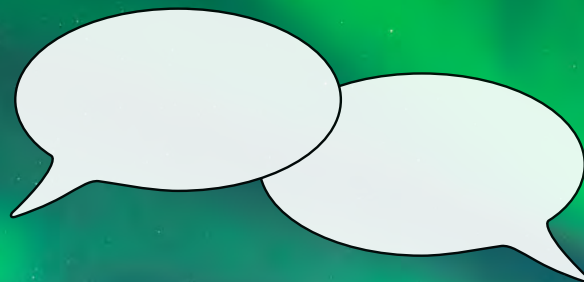
edl.ecml.at/sounds

SE SÁMEGIELLA

👤👤👤 30 000

Język północnosaamski jest jednym z języków Samów i używa się go w krajach północnej Europy. Nic więc dziwnego, że ma wiele słów opisujących różne rodzaje śniegu i lodu. Na przykład „čahki” to twarda śnieżna kula rzucona w poważnych bitwach na śnieżki, „vahca” oznacza nowy lub sypki śnieg, a „soavli” – śnieg mokry i rozmiękły.

- 1 okta
- 2 guokte
- 3 golbma
- 4 njeallje
- 5 vihtta
- 6 guhtta
- 7 čieža
- 8 gávccí
- 9 ovccí
- 10 logi

đ

ŋ

ť

á

ž

č

š

Guldal dáidd sániid >>>>

Zdjęcie: Aurora Borealis w Norwegii

edl.ecml.at/sounds

W języku rosyjskim istnieje jedno wyjątkowe słowo, które opisuje warstwę lodu, która najpierw osadza się, potem topnieje wskutek wzrostu temperatury, a następnie ponownie zamraża: „Гололедица” (gololedica), co można w przybliżeniu przetłumaczyć jako „nagą taflę lodu”. A czy wiedzieliście, że w Europie rodzimych użytkowników rosyjskiego jest dwukrotnie więcej niż angielskiego?

РУССКИЙ RU

👤👤👤 150 000 000

- 1 один
- 2 два
- 3 три
- 4 четыре
- 5 пять
- 6 шесть
- 7 семь
- 8 восемь
- 9 девять
- 10 десять

edl.ecml.at/sounds

<<< Послушайте, как звучат эти слова

Zdjęcie: Kąpiele zimowe w Rosji

ъ ё ь ий щ
э ю я ы

ES ESPAÑOL

👤👤👤 489 000 000

W języku hiszpańskim istnieje powiedzenie „¡el mundo es un pañuelo!” („świat jest jak chusteczka”), które wyraża nasze zaskoczenie, gdy spotykamy kogoś przypadkiem w nieoczekiwanym miejscu, pokazując, że świat jest znacznie mniejszy, niż nam się wydawało. Czy właśnie nie o to chodzi w nauce języków i poznawaniu innych kultur? Hiszpański to naprawdę język światowy – w 20 krajach jest językiem urzędowym – ¡Olé!

- 1 uno
- 2 dos
- 3 tres
- 4 cuatro
- 5 cinco
- 6 seis
- 7 siete
- 8 ocho
- 9 nueve
- 10 diez

á

ñ

é

úü

í

ó

Escucha cómo se pronuncian estas palabras >>>>

edl.ecml.at/sounds

JĘZYKOWA PODRÓŻ LARY PO EUROPIE

EDL.ECML.AT/LANGUAGEJOURNEY

*To są języki, które spotkaliśmy
podczas naszej krótkiej
podróży po Europie, ale na
świecie i w samej Europie jest
ich znacznie więcej!*

Baskijski

Afroazjatyckie
350 000 000

Kartwelskie
5 000 000

Indoeuropejskie
3 200 000 000

Uralskie
25 000 000

Altajskie
210 000 000

Semickie
Maltański

Gruziński

Albański
Grecki

Bałtyckie
Łotewski
Litewski

Bałtosłowiańskie

Germaniańskie

Romańskie

Celtyckie
Irlandzki
Walijski

Ormiański
Romski

Fińskie
Estoński
Fiński
Północnoaamski
Ugryjskie
Węgierski

Tureckie
Azerski
Turecki

Zachodniosłowiańskie
Czeski
Polski
Słowacki

Wschodniosłowiańskie
Białoruski
Rosyjski
Ukraiński

Południowosłowiańskie
Bośniacki
Bułgarski
Chorwacki
Macedoński
Serbski
Słoweński

Wschodnioromańskie
Włoski
Rumuński

Zachodnioromańskie
Kataloński
Francuski
Galicyski
Portugalski
Retoromański
Hiszpański

Zachodniogermańskie
Niderlandzki
Angielski
Fryzyjski
Niemiecki
Luksemburski

Północniogermańskie
Duński
Islandzki
Norweski
Szwedzki

edl.ecml.at/languagejourney

Język potrafi otworzyć drzwi do innego świata – świata pełnego skarbów, których istnienia nigdy byśmy nie odkryli, gdyby nie uczynić z języka klucza do ich poznania. A za jednymi drzwiami mogą kryć się kolejne, prowadzące jeszcze dalej!

Dla jednych języki obce są pasją, dla innych koniecznością, lecz gdziekolwiek się znajdziecie i cokolwiek będziecie robić, zawsze będziecie się z nimi spotykać. Mamy nadzieję, że ta podróż pozwoliła wam zajrzeć choć odrobinę w bogactwo języków wokół nas i zachęci was do dalszego odkrywania.

Aby uzyskać więcej informacji na temat Europejskiego Centrum Języków Nowożytnych Rady Europy oraz Europejskiego Dnia Języków, odwiedźcie stronę www.ecml.at. W sprawie adaptacji lub tłumaczeń prosimy o kontakt pod adresem: information@ecml.at.
© 2021, Rada Europy

Przygotowanie wersji polskiej i
tłumaczenie: Klaudia Król